

Obsah

	Předmluva	11
1.	Spotřeba tepla ve světě a v ČSSR	13
1.1	Celosvětová spotřeba energie	13
1.2	Energetická situace v ČSSR	15
1.3	Spotřeba tepla při výrobě a zpracování oceli	17
2.	Prvotní (vnější) zdroje tepelné energie v průmyslu	18
2.1	Paliva v československém průmyslu	18
2.1.1	Definice a rozdělení paliv	19
2.1.2	Chemické složení paliv	21
2.1.3	Spalné teplo a výhřevnost paliv	24
2.1.4	Tuhá paliva	27
2.1.41	Koksy vyráběné z uhlí	28
2.1.42	Práškové uhlí	30
2.1.5	Kapalná paliva	30
2.1.51	Základní vlastnosti topných olejů	31
2.1.52	Topné oleje používané v ČSSR	33
2.1.53	Použití benzínu jako paliva	34
2.1.6	Plynná paliva	35
2.1.61	Zemní plyn	35
2.1.62	Karboňský plyn	37
2.1.63	Svítiplyn získaný štěpením zemního plynu	38
2.1.64	Koksárenský plyn	39
2.1.65	Vysokopecní plyn	40
2.1.66	Směsný plyn	42
2.1.67	Generátorový plyn	43
2.2	Teplo získané přeměnou elektrické energie	44
2.2.1	Obecné základy	44
2.2.2	Vývin tepla při průchodu tuhým nebo kapalným vodivým tělesem	45
2.2.3	Vývin tepla průchodem elektrického proudu plynem	48

2.2.4	Vývin tepla na úkor kinetické energie elektronů urychlených ve vakuu nebo zředěných plynech	51
3.	Spalování paliv	52
3.1	Podmínky spalování	52
3.2	Spalování paliv tuhých a kapalných	53
3.3	Spalování plyných paliv	58
3.4	Přibližné metody k rychlému určení množství vzduchu a spalin	60
3.5	Zápalná teplota a meze vznětlivosti	64
3.6	Rychlost hoření paliv	69
3.6.1	Plamen	69
3.6.2	Rychlost šíření plamene (rychlost hoření)	71
3.6.3	Stabilizace plamene	73
3.7	Spalná teplota paliv	74
3.7.1	Entalpie plynu	74
3.7.2	Spalné teploty a jejich výpočet	76
3.8	Kontrola spalování paliv	82
4.	Hořáky v průmyslu	88
4.1	Plamenné hoření plyných paliv	92
4.2	Bezplamenné hoření plyných paliv	95
4.3	Teorie hoření kapalných paliv	96
4.3.1	Rozprašení kapalného paliva	97
4.3.2	Míšení paliva se vzduchem a délka plamene	100
4.4	Hořáky na plyné palivo	100
4.4.1	Hořáky bez předmíšení plynu a vzduchu	101
4.4.11	Dlouhoplamenné hořáky	101
4.4.12	Krátkoplamenné hořáky	104
4.4.13	Sálavé hořáky	107
4.4.2	Hořáky s předmíšením plynu a vzduchu	109
4.4.21	Krátkoplamenné hořáky	109
4.4.22	Impulsní hořáky	113
4.4.23	Bezplamenné hořáky	113
4.5	Hořáky na kapalné palivo	114
4.5.1	Hořáky rozprašovací	115
4.5.11	Mechanické hořáky	115
4.5.12	Nízkotlaké hořáky	119
4.5.13	Vysokotlaké hořáky	126
4.5.14	Kombinované hořáky	135
4.5.2	Odpařovací hořáky	135
5.	Základy proudění plynu v tepelných zařízeních	137
5.1	Úvodní vztahy a pojmy	137
5.2	Tlak plynu a podmínky rovnováhy	140

5.3	Základy teorie proudění plynu	143
5.3.1	Rovnice kontinuity	145
5.3.2	Pohybová rovnice	145
5.4	Ztráty tlaku při proudění	147
5.4.1	Ztráty tlaku třením	147
5.4.2	Ztráty tlaku místními odpory	149
5.4.3	Vliv geometrického vztlaku	149
5.5	Některé praktické případy přeměny potenciální energie v kinetickou	154
5.5.1	Výtok nestlačitelného plynu	154
5.5.2	Výtok plynu s vysokým tlakem	157
5.6	Zvláštnosti proudění plynu v pecích	159
5.6.1	Proudění plynu v pracovním prostoru pečí	159
5.6.2	Výtok spalin pecními otvory	160
5.6.3	Recirkulace spalin	162
5.6.4	Proudění plynu v pecních kanálech	163
5.6.5	Výpočet komína	165
5.7	Teorie podobnosti a modelování	170
5.7.1	Fyzikální podobnost — základní pojmy	171
5.7.11	Věty (teorémy) podobnosti	173
5.7.12	Odvození obecné kritériální rovnice	177
5.7.2	Matematická podobnost (analogie)	179
5.7.21	Elektroanalogie	180
5.7.22	Hydroanalogie	181
5.8	Použití teorie podobnosti v praxi	183
6.	Základy sdílení tepla	187
6.1	Použití teorie podobnosti při sdílení tepla	187
6.2	Základní pojmy a druhy přenosu tepla	187
6.3	Ustálený přenos tepla vedením	191
6.3.1	Základní pojmy a rovnice	191
6.3.2	Součinitel tepelné vodivosti	192
6.3.3	Vedení tepla rovinnou stěnou	194
6.3.4	Vedení tepla válcovou stěnou	197
6.4	Přestup tepla konvekcí	197
6.4.1	Činitele mající vliv na konvekci	198
6.4.2	Součinitel přestupu tepla	199
6.4.3	Přenos tepla konvekcí při volném proudění	202
6.4.31	Volná konvekce v neomezeném prostoru	202
6.4.32	Volná konvekce v omezeném prostoru	204
6.4.4	Přenos tepla konvekcí při nuceném proudění	205
6.4.41	Konvekce při proudění tekutiny v trubce	206
6.4.42	Konvekce při příčném obtékání jednotlivé kruhové trubky	207

6.4.43	Konvekce při obtékání svazku trubek	208
6.4.44	Nucená konvekce podél rovné desky	209
6.4.45	Význam přenosu tepla konvekcí v hutnických pecích	211
6.5	Sdílení tepla sáláním	212
6.5.1	Základní pojmy	212
6.5.2	Základní zákony sálání tuhých těles	213
6.5.3	Sdílení tepla sáláním mezi dvěma absolutně černými tělesy	217
6.5.4	Sdílení tepla sáláním mezi dvěma šedými tělesy	218
6.5.5	Vliv stínících ploch	220
6.5.6	Sálání otvorem v pecní stěně	221
6.5.61	Sálání otevřeným otvorem	221
6.5.62	Sálání zakrytým otvorem pece	222
6.5.63	Nomografické určení ztrát tepla sáláním pecními otvory zakrytými i odkrytými	223
6.5.7	Sálání plynu (selektivní nebo objemové sálání plynu)	227
6.5.8	Sálání mezi plynem a šedým tělesem	230
6.6	Kombinovaný přenos tepla	232
6.6.1	Kombinovaný přenos tepla vedením a konvekcí	232
6.6.2	Kombinovaný přenos tepla konvekcí a sáláním	233
6.7	Nestacionární sdílení tepla vedením	235
6.7.1	Teoretické řešení nestacionárního sdílení tepla	235
6.7.2	Přibližné řešení nestacionárního sdílení tepla metodou konečných rozdílů	243
6.8	Sdílení tepla v pracovním prostoru pece	246
7.	Ohřev a ochlazování kovů	257
7.1	Vliv doby ohřevu na výkon pece	257
7.2	Rozlišení vsázky na tenká a tlustá tělesa	258
7.3	Fyzikální vlastnosti kovů při různých teplotách	259
7.4	Ohřev tenkých těles	266
7.5	Ohřev tlustých těles	268
7.5.1	Základní fáze řádu (režimu) ohřevu	269
7.5.2	Výpočet řádu ohřevu	270
7.5.21	Určení vnějšího tepelného toku	270
7.5.22	Určení vnitřního tepelného toku	271
7.5.23	Určení doby ohřívací fáze	272
7.5.24	Určení doby vyrovnávací fáze	278
7.5.25	Určení doby ochlazovací fáze	284
7.6	Technologické zásady ohřevu kovů	285
7.6.1	Volba řádu (režimu) ohřevu	285
7.6.2	Dovolená rychlost ohřevu	286
7.6.3	Přípustná teplota pece	288
7.6.4	Dovolený teplotní spád ke konci ohřevu	290

7.6.5	Konečná teplota ohřevu oceli	290
7.7	Opal oceli (okuje) při ohřevu	291
7.7.1	Vliv doby ohřevu	292
7.7.2	Vliv teploty ohřevu	293
7.7.3	Vliv chemického složení oceli	294
7.7.4	Vliv složení pecní atmosféry	294
7.7.5	Vliv tlaku v pracovním prostoru pece	295
7.7.6	Výpočet množství okují vznikajících při ohřevu	295
7.7.7	Cesty ke zmenšení opalu oceli	296
8.	Výměníky tepla v průmyslu	297
8.1	Důležitost získávání tepla odpadajících spalin	297
8.2	Výhody a nedostatky přehřívání spalovacích složek	298
8.2.1	Úspora paliva	298
8.2.2	Zvýšení spalné teploty	299
8.2.3	Zvýšení rychlosti hoření a výkonu pece	300
8.2.4	Problémy při přehřívání vzduchu a plynu	300
8.3	Tepelný výpočet výměníku	301
8.3.1	Základní rovnice výměníku	301
8.3.2	Výpočet množství předaného tepla	302
8.3.3	Průměrný logaritmický teplotní rozdíl	302
8.3.4	Součinitel prostupu tepla	305
8.3.5	Teplota stěny výhřevné plochy a součinitel zředění spalin	308
8.3.6	Účinnost výměníků při souproudu a protiproudu	309
8.3.7	Postup tepelného výpočtu výměníků	311
8.3.8	Hydraulický výpočet výměníku	311
8.4	Rekuperátory	311
8.4.1	Roztřídění rekuperátorů	312
8.4.2	Keramické rekuperátory	313
8.4.3	Kovové rekuperátory	315
8.4.3.1	Rekuperátory konvekčního typu	315
8.4.3.2	Rekuperátory radiačního typu	320
8.4.3.3	Rekuperátory radiačně konvekčního typu	321
8.4.4	Provozní charakteristiky jednotlivých typů rekuperátorů	324
8.5	Regenerátory	324
8.5.1	Konstrukce regenerátorů	325
8.5.2	Přenos tepla v regeneračních výměnících	327
8.5.3	Zvláštnosti tepelného výpočtu regenerátorů	329
8.5.4	Stanovení rozměrů regenerátorů	330
8.5.5	Provoz a provozní charakteristiky regenerátorů	331
8.5.6	Příklad výpočtu regenerátoru	332
8.6	Cowperovy ohříváče vysokopecního větru	335
8.7	Spalinové kotle	337

9.	Tepelné bilance průmyslových pecí	338
9.1	Rovnice tepelné bilance	338
9.2	Položky přívodu tepla	339
9.2.1	Chemicky vázané teplo paliva	339
9.2.2	Citelné teplo předehřátého vzduchu	340
9.2.3	Citelné teplo předehřátého paliva	340
9.2.4	Teplo exotermických reakcí	340
9.3	Položky výdeje tepla	341
9.3.1	Užitečné teplo potřebné k ohřevu kovu	341
9.3.2	Ztráty tepla spalinami	342
9.3.3	Ztráty tepla chemickou nedokonalostí hoření	342
9.3.4	Ztráty tepla mechanickou nedokonalostí hoření	343
9.3.5	Ztráty tepla zdivem pece	344
9.3.6	Ztráty tepla dveřmi, okny a štěrbínami pece	347
9.3.7	Ztráty tepla chladicí vodou	348
9.3.8	Ztráty tepla ohřevem pohybujících se částí	349
9.3.9	Ztráty tepla okujemi	350
9.3.10	Ztráty zbývající	350
9.4	Ukazatele charakterizující práci pece	350
9.5	Příklad sestavení tepelné bilance průmyslové pece	355
	Literatura	360
	Přílohy	363